

Aan: de gemeenteraad

Vergadering: 17 februari 2014

Onderwerp: Beleidsvisie Recreatie & Toerisme

Agendapunt:

STATUS RAADSVORSTEL

Wij vragen uw raad in te stemmen met de beleidsvisie die door ZKA is opgesteld en kennis te nemen van de vervolgstappen die uit het overleg met de R&T ondernemers zijn voortgekomen.

1. Aanleiding

In de maanden juli tot en met september 2013 onderzocht ZKA Consultants & Planners in opdracht van de gemeente of het bestaande toeristische beleid van de gemeente Beesel nog voldeed. Met name keek ZKA naar de toenmalige stand van zaken en ontwikkelingen in de gemeente. Daarbij is ook de bedrijfseconomische positie van de toeristisch-recreatieve sector meegenomen. Doel van het onderzoek was het opheffen van de belangrijkste knelpunten voor toeristische ontwikkeling. Verder wilden we meer synergie en focus in de sector te brengen. Begin oktober presenteerde ZKA de concept eindrapportage. Vrijwel de voltallige raad was bij deze presentatie aanwezig. Na beraad en na toetsing bij de R&T ondernemers leek het ons college goed om deze visie voorafgaande aan de nieuwe raadsperiode door uw raad vast te laten stellen. Op deze wijze is er bij de start van een nieuwe raadsperiode een duidelijke koers voor het beleidsterrein Recreatie & Toerisme.

2. Uitgangssituatie en doelstelling

In maart 2009 stemde de toenmalige gemeenteraad in met het rapport van ZKA uit december 2008. Destijds gaf de gemeenteraad het college opdracht de positionering en promotie van Beesel verder gestalte te geven. We verwijzen naar het rapport Toeristische visie Beesel, december 2008 en het bijbehorende raadsvoorstel. Wat sindsdien binnen het terrein R&T is gebeurd, maken we duidelijk aan de hand van twee punten, namelijk het aantal overnachtingen en de acties vanuit de gemeente.

Overnachtingen

Het aantal overnachtingen in de gemeente is in de periode 2008 tot en met 2012 redelijk constant gebleven.

Dit laat onderstaande tabel zien.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Totaal	504.434	518.517	510.816	510.127	526.178	345.089 *

* = tot en met het derde kwartaal

In vergelijking met de regio en het Nederlands gemiddeld heeft Beesel tot en met 2012 een bovengemiddeld aantal overnachtingen.

De eerste cijfers van 2013 (tot en met 3e kwartaal) laat een teruggang zien van (afgerond) 19.500 overnachtingen.

Voor het gehele jaar 2013 verwachten we een teruggang in het aantal overnachtingen met 6% ten opzichte van het gemiddeld aantal overnachtingen in voorgaande jaren.

De opbrengst van de toeristenbelasting is de periode 2008 tot en met 2012 gestegen. Dit heeft enerzijds met het aantal overnachtingen te maken en anders met het tarief. Het tarief van de toeristenbelasting is in periode 2008-2012 met € 0,10 gestegen.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Tarief	€ 0,50	€ 0,58	€ 0,55	€ 0,55	€ 0,60	€ 0,80
Totaal	€ 254.514	€ 298.394	€ 280.949	€ 280.570	€ 315.707	€ 276.071 *

* = tot en met derde kwartaal

Ondanks dat in 2013 het aantal overnachtingen afneemt, stijgt de opbrengst van de toeristenbelasting. Dit komt door de stijging van het tarief naar € 0,80.

Acties en ontwikkelingen

In de periode 2009 tot en met 2012 vond een aantal acties en ontwikkelingen plaats die de gemeente geregisseerd of gefaciliteerd heeft. Het betreft onder meer realisatie van het wandelrouten netwerk, realisatie van de Cultuurhistorische route Beesel-Brüggen, de voorbereiding voor een ruiternetwerk, de vervanging van de toeristische bewegwijzering, de presentatie van het Draaksteken op de Floriade, de voorbereiding uitvoering beleidsvisie Leewen/ de Weerd, de (start van de) aanpak centrum Beesel, ondersteunen van diverse evenementen (o.a. Olympia's Tour en Radwandertag) en participatie in regionale projecten o.a. Hoofdstad van de Smaak. Uitbreiding van verblijfaccommodaties vond in overleg en met goedkeuring van de gemeente plaats. Het betreft de vakantiewoningen Klerkenhof, appartementen De Witte Stein, B&B Chambre d'Hotes, B&B Foekesbrook en B&B Locanda al Drago. Met ingang van 2013 wordt gewerkt aan de promotie van de kern Beesel als Drakendorp.

Doel van de herziening van de beleidsvisie is te ontdekken waar we nu als gemeente staan en welke stappen we kunnen nemen. Daarnaast is uitdrukkelijk aan ZKA gevraagd met een advies over de toeristenbelasting te komen.

3. Rol gemeente en visie en strategie participatie

Vanaf de start van het traject van ZKA zetten we in op participatie van belanghebbenden van het beleidsterrein R&T. In de voorbereidingsfase voeren vertegenwoordigers van ZKA gesprekken met een achttal R&T ondernemers. In de ontwikkelfase voeren we het experiment met Plug de Dag uit. Zoals bekend komt dit experiment voort uit het bestuurskrachtonderzoek. Tijdens een sessie in augustus nodigen we veel belanghebbenden uit: ondernemers met verblijfaccommodaties en dagrecreaties, buurgemeenten, belangorganisaties, financiers, promotie en marketingorganisaties en overige plaatselijke (o.a. stichting Draaksteken) en regionale organisaties (o.a. Grenspark Maas, Swalm Nette). Ook uw raad was voor deze sessie uitgenodigd. Naast een informele sessie in het morgendeel brainstormen de betrokkenen 's middags over een aantal uiteenlopende onderwerpen. Een samenvattend verslag van Plug de Dag vindt u als bijlage in de beleidsvisie.

4. Toelichting

Waarom een herziening van de beleidsvisie?

Begin 2009 stelde de toenmalige gemeenteraad de toeristische visie voor de gemeente Beesel vast. Ruim vier jaar later ontstaat, naar aanleiding van signalen uit het veld en vanwege de huidige economische situatie, bij de gemeente de vraag: is het huidige toeristische beleid nog actueel? Verder vindt na de begrotingsvergadering 2012 enkele keren met Lommerbergen overleg plaats over de toeristenbelasting. Dit alles brengt de gemeente er toe de gemeentelijke visie te herzien. Vanwege de bestaande kennis en ervaring in onze gemeente kiest het college voor ZKA om de herziening uit te voeren.

Hoe heeft ZKA het aangepakt?

Allereerst vinden met de vertegenwoordigers van ZKA gesprekken plaats en wordt informatie uitgewisseld. In de gesprekken benadrukt de gemeente de inbreng en participatie van de R&T

ondernemers in het traject. Uiteindelijk leidt dit tot de volgende aanpak.

In de voorbereidingsfase analyseert en toetst ZKA de activiteiten en ontwikkelingen van de gemeente in de afgelopen jaren. Verder voert men individuele gesprekken met een achttal R&T ondernemers en stelt men een startdocument op voor de volgende fase.

In de daaropvolgende ontwikkelfase staat de participatie en inbreng van verschillende partners centraal. Tijdens een brainstormsessie discussiëren de deelnemers aan de hand van een aantal thema's.

De uiteindelijke conclusies uit deze discussie verwerkt ZKA in de 3^e fase in een beleidsadvies met conclusies en aanbevelingen. Het eindrapport is bijgevoegd.

Conclusies: het toerisme in Beesel behoudt haar positie maar een eenduidige positionering ontbreekt

De belangrijkste conclusies die ZKA trekt zijn tweeledig.

De toeristische vraag naar overnachtingen in Beesel is sinds 2008 redelijk stabiel. De overnachtingen op Landal De Lommerbergen blijven vrijwel constant; de kleine aanbieders, vooral de B&B's laten (zeker in 2012) een kleine groei zien. Dat het aantal overnachtingen bij de Lommerbergen meer dan 90% van het totaal aantal overnachtingen is, geeft tevens de kwetsbaarheid weer. ZKA concludeert dat ook er investeringen gedaan zijn die 'quick wins' opleveren, zoals de uitbreiding en verbetering van de routestructuren en de nieuwe toeristische bewegwijzering. Kortom, het aanbod heeft een goed basisniveau, maar.....om een echte toeristische gemeente te (kunnen) zijn, is er meer nodig. ZKA stelt dat het onderscheidend vermogen van de gemeente beter moet worden neergezet. De ligging, tussen Venlo en Roermond, de Duitse grens en de Maas, is één van de punten die daarbij van belang is. Verder moet de positionering meer samenhang brengen in het uiteenlopende en deels versnipperde aanbod. Het thema Draaksteken en het initiatief is weliswaar onderscheidend, maar nu nog te weinig beleefbaar en bovendien past het thema minder bij de kernen Reuver en Offenbeek.

Aanbevelingen

De aanbevelingen die volgen op de conclusies komen mede voort uit de sessie die ZKA met de plaatselijke ondernemers en belanghebbenden heeft gehad. De aanbevelingen spitsen zich toe op de positionering, de doelgroepen, een zonering in de gemeente, de samenwerking tussen ondernemers onderling en met de gemeente en over de toeristenbelasting.

Groene tuin van Limburg: Bourgondisch genieten voor drie generaties!

ZKA komt met de aanbeveling om Beesel te positioneren als *Groene tuin van Limburg: Bourgondisch genieten voor drie generaties!* Volgens ZKA sluit deze positionering aan bij de volgende sterktes van de gemeente:

- *Diversiteit in het aanbod:* interessant aanbod voor zowel gezinnen met (kleine) kinderen als senioren. Vooral de combinatie van de drie generaties is kansrijk;
- *Limburgse cultuur:* Bourgondische leefstijl, gastvrijheid en gemoedelijkheid;
- *Groen:* comfortabele landschap voor wandelen en fietsen.

Voor ZKA dient deze positionering als uitgangspunt voor het R&T beleid van de gemeente en de toekomstige (toeristische) productontwikkeling.

Drie generaties: een interessante groeimarkt.

Uit onderzoek blijkt dat meer dan de helft van de 50-plussers de afgelopen vijf jaar minimaal één keer kinderen en/of kleinkinderen op vakantie is gegaan. Verder komt uit onderzoek dat tweederde van de 50-plussers op vakantie gaat om samen te zijn of voor de gezelligheid. ZKA stelt dat door op een juiste manier op de wensen en behoeften van de drie generaties in te spelen, er een interessante groeimarkt te bereiken is.

Positionering versterken door zonering

Om de positionering ook sterk(er) in de beleving terug te laten komen, is een logische zonering gewenst. ZKA heeft hiervoor een schetsmatige uitwerking gemaakt. De zones kennen andere landschaps- en gebiedskwaliteiten en daardoor ook een andere beleving. De optelsom van deze zones zorgt ervoor dat er voor drie generaties een passend aanbod bestaat.

De drie te onderscheiden zones zijn:

- Blauwe zone ('Rustende Draak'): gericht op ontspanning, maasbeleving en cultuurhistorie.
- Rode zone ('Spuwende Draak'): gericht op entertainment, intensief vermaak en voorzieningen.
- Groene zone ('Spelende Draak'): gericht op natuurbeleving, actief bezig zijn en spel.

Optimale samenwerking tussen ondernemers en gemeente is nodig

Aanbevelingen uit de visie van ZKA kan alleen een succes worden als er een optimale samenwerking bestaat tussen de ondernemers en de gemeente. De ondernemers zijn gebaat bij een zelfstandige, gezonde en slagvaardige gemeente. De gemeente is op haar beurt gebaat bij een sterke toeristische sector. Daarom benadrukt ZKA: Blijf investeren in de samenwerking.

Toeristenbelasting: behoud concurrentiepositie!

De gemeente Beesel kent nu relatief lage lasten. Om de regionale positie te behouden, adviseert ZKA het tarief van de toeristenbelasting de komende jaren niet boven de € 1,00 uit te laten stijgen. Tegelijkertijd geeft ZKA aan dat de meeropbrengst van de stijging van € 0,80 naar € 1,00 in een fonds dient worden ondergebracht. Tot slot adviseert ZKA om in samenspraak tussen gemeente en R&T ondernemers uitgaven uit dit fonds in te zetten voor het versterken van de positionering. In november besluit uw raad tijdens de begrotingsvergadering tot de stijging naar € 1,00 in 2014. Voor 2015 en volgende jaren is vooralsnog geen verder stijging ingeboekt. Uit de opbrengst in 2014 wordt € 100.000 aan de reserve R&T toegevoegd.

Afstemming en toetsing met R&T ondernemers

Op dinsdag 10 december bespreekt de gemeente de visie van ZKA met de R&T ondernemers. Voor deze bijeenkomst zijn alle ondernemers (inclusief horeca) uitgenodigd. Wij concluderen dat de visie van ZKA in algemene zin door de ondernemers wordt gedeeld.

Een greep uit de opmerkingen van die avond: *'de zonering met de draak spreekt tot de verbeelding', 'de neuzen dezelfde kant op, samenwerking is nodig!', 'gemeente dient nieuwe ondernemers meer te begeleiden', 'meer beleving van het drakenthema is gewenst'.*

Uit de discussie met de ondernemers halen wij een aantal punten dat prioriteit verdient.

Allereerst is dat de beantwoording van de vraag 'Hoe maak je Beesel onderscheidend?'. Al discussierend wordt duidelijk dat voor de ondernemers het Drakenthema onderscheidend is. Op dit thema dienen gemeente én ondernemers sterk in te zetten. De Oost-West zonering (opgesteld door ZKA, pagina 21 van de visie) en het gegeven dat via Beesel Drakendörp meer beleving van het thema gecreëerd wordt, zijn twee punten waar concreet aan doorgewerkt kan worden. De aanwezige R&T ondernemers willen het drakenthema over de gehele gemeente doortrekken. Een onderscheid tussen de afzonderlijke kernen speelt voor de ondernemers niet zo.

Een ander belangrijk onderwerp is de samenwerking van de R&T ondernemers onderling en met de gemeente. De discussie maakt helder dat een gezamenlijk aanpak op bepaalde thema's (bijvoorbeeld het Drakenthema) noodzakelijk is voor het slagen. Alle ondernemers zouden hieraan mee moeten werken. Wij hebben tijdens de bijeenkomst met de ondernemers aangegeven dat wij met ingang van 2014 opnieuw regelmatig bijeenkomsten initiëren. Een eerste R&T ondernemers bijeenkomst organiseren we in het eerste kwartaal van 2014. Het Drakenthema, proberen wij zo samen met de stichting Draaksteken en het Genootschap van de Draak in de hele gemeente meer 'handen en voeten' te geven.

Ook in samenspraak, en wel met de VVV-Midden-Limburg, bekijken we eveneens in het eerste kwartaal van 2014 hoe wij de Beeselse positionering/ profilering over de groeiemarkt van drie generaties vakanties verder vorm geven. Het is bovendien een item dat verder uitgedragen kan worden door de landelijke 'merken' in onze gemeente, namelijk Landal en Billy Bird. De discussie over het ondersteunen, begeleiden van nieuwe ondernemers in onze gemeente heeft niet direct geleid tot concrete vervolgacties. Uit de discussie kwam wel naar voren dat het simpelweg honoreren van de wensen van de ondernemer niet (altijd) kan. De gemeente heeft een bredere afweging te maken.

Een ander thema, "hoe gaan we samen beslissen over de uitgaven uit de reserve Recreatie & toerisme? is tijdens de bijeenkomst nauwelijks ter sprake gekomen. We bekijken hoe we dit thema zo effectief mogelijk kunnen inzetten op het werkkterrein R&T.

- a. Financieel
- b. Juridisch
- c. Risico's

5. Toekomstvisie

Samenwerkende gemeente

Wil de visie daadwerkelijk gestalte krijgen, dan moeten ondernemers én gemeente samen hieraan werken. De basis voor de toekomst ligt er. De ondernemers dienen deze richting verder op te pakken en uit te werken. De gemeente faciliteert en ondersteunt hierin.

6. Voorstel

Wij stellen voor:

- in te stemmen met de beleidsvisie die door ZKA is opgesteld;
- kennis te nemen van de vervolgstappen die uit het overleg met de R&T ondernemers zijn voortgekomen;

Reuver, 16 december 2013

Burgemeester en wethouders van Beesel,

secretaris,
R.R.M. Halfman

burgemeester,
P. Dassen-Housen

Aldus vastgesteld door de raad van Beesel in zijn openbare vergadering van 17 februari 2014

griffier,
E. Apeldoorn-Feijts

voorzitter,
P. Dassen-Housen

Meegezonden:

Toeristisch economische visie 2013 opgesteld door ZKA 2013
Raadsvoorstel toeristische visie 2008
Toeristische visie gemeente Beesel 2008 opgesteld door ZKA